

In dit symposium wordt op de volgende twee vraagstellingen ingegaan:

1. Hoe kunnen we curriculumpraktijken karakteriseren en met welke modellen kan de ontwikkelpraktijk eventueel worden afgebeeld?
2. Welke karakteristieken kan een praktijktheorie voor curriculumontwikkeling hebben en in hoeverre kunnen curriculummodellen daar deel van uitmaken?

Hoe werken professionele ontwerpers in de onderwijs- en opleidingspraktijk? Een karakterisering van ontwikkelpraktijken

I. Visscher-Voerman, *SLO, Enschede*

Binnen het kader van een grootschalig project "Naar een sociaal-wetenschappelijke ontwerp-methodologie" worden aan de Universiteit Twente binnen vier faculteiten van sociale wetenschappen verschillende onderzoeken op het terrein van ontwerpen uitgevoerd. Een van deze onderzoeken, gestart in 1993, wordt uitgevoerd aan de Faculteit der Toegepaste Onderwijskunde, bij de vakgroep Curriculumtechnologie. Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van onderwijskundige ontwikkelpraktijken van professionele ontwikkelaars. De vraagstelling voor het onderzoek luidt:

1. Wat zijn professionele ontwikkelprocessen en -praktijken in uiteenlopende contexten van onderwijs, opleiding, en training?
2. Welke mogelijkheden zijn er tot verbetering van de ontwerp-methoden op die terreinen?

Aan het onderzoek werken ontwikkelaars uit zes verschillende sectoren mee: schoolboek-ontwikkelaars, leerplanontwikkelaars, ontwikkelaars van educatieve media, interne bedrijfsopleiders, externe bedrijfsopleiders en ontwikkelaars van afstandsonderwijs. Dataverzameling vindt plaats door middel van twee interviews per ontwikkelaar over zijn/haar ontwikkelaanpak en een (beperkte) analyse van projectgebonden documenten (projectvoorstellen, voortgangsrapportages, tussenproducten, etc.). De samenvattingen van de interviews wordt ter validering aan de ontwikkelaars voorgelegd.

Voor de beschrijving van de resultaten wordt uitgegaan van een kader dat zowel relevante overeenkomsten tussen ontwikkelaanpakken opheldert, alsook recht doet aan de specifieke verschillen daartussen. Daartoe is een indeling gemaakt in een viertal ontwikkelmodellen (planning by objectives, deliberatieve benadering, prototyping benadering en de creatieve benadering). Om de discrepantie tussen de ideaal-typische modellen en de praktijk, waar beperkende randvoorwaarden als tijd en geld een belangrijke rol spelen, te verkleinen zijn de modellen beschreven aan de hand van hun onderliggende rationaliteiten, welke ontleend zijn aan de hedendaagse filosofie.

Bij de rapportage van de resultaten worden de ontwikkelaanpakken in de praktijk niet alleen beschreven aan de hand van deze rationaliteiten, maar wordt ook gezocht naar factoren die conveniëren met deze aanpakken.